

Zuivelverordening 2011, Nemen, transporteren en bewaren van monsters boerderijmelk (Vbbo 2011, nr. 99)

Verordening van het Productschap Zuivel van 26 oktober 2011 houdende regels voor het nemen, transporteren en bewaren van monsters boerderijmelk (Zuivelverordening 2011, Nemen, transporteren en bewaren van monsters boerderijmelk)

Het bestuur van het Productschap Zuivel;

Gelet op artikel 93 van de Wet op de bedrijfsorganisatie, artikel 5 van het Instellingsbesluit Productschap Zuivel, alsmede op artikel 6 van Zuivelverordening 2005, Grondslag uitbetaling boerderijmelk en van Zuivelverordening 2010, Grondslag uitbetaling geitenmelk;

Besluit:

§ 1 ALGEMEEN

Artikel 1

In deze verordening wordt gebezigd de terminologie van de Zuivelverordening 2005, Grondslag uitbetaling boerderijmelk en Zuivelverordening 2010, Grondslag uitbetaling geitenmelk.

Artikel 2

De ontvanger van boerderijmelk neemt ten aanzien van het nemen, transporteren en bewaren van monsters boerderijmelk de navolgende bepalingen in acht.

§ 2 EISEN MONSTERNEMING

Artikel 3

1. Elke door een melkveehouder aan een ontvanger van boerderijmelk te leveren hoeveelheid tankmelk wordt bemonsterd, en wel op een zodanige wijze, dat het daardoor verkregen monster kan worden bestemd voor het verrichten van het kwaliteitsonderzoek.
De voorzitter kan, gehoord het COKZ, in bijzondere omstandigheden ontheffing van deze bepaling verlenen onder nader te stellen voorwaarden.
2. De monsterneming heeft plaats uit de tank waarin de boerderijmelk wordt bewaard.
3. De monsters boerderijmelk zijn duidelijk gekenmerkt.
4. De chauffeur-monsternemer draagt er zorg voor dat de op de monsters betrekking hebbende bijzonderheden omtrent de naam van de chauffeur-monsternemer, herkomst van de monsters, datum en tijdstip van de bemonstering, het tijdstip van het plaatsen van de monsters in de gekoelde ruimte van de ontvanger van boerderijmelk e.d., tezamen met de nummers van de monsters ordelijk worden geregistreerd.

Artikel 4

1. De monsters boerderijmelk hebben de gemiddelde samenstelling van de leverantie waarvan ze zijn genomen.
De melkkoeltank is hiertoe voorzien van een intermitterend roerwerk, dat telkens, met een onderbreking van ten hoogste een half uur, de inhoud van de tank ten minste twee minuten roert en dat tevens voldoet aan de eisen neergelegd in NEN-ISO 5708 Melkkoeltanks voor boerderijen.
De borging van het op een adequate wijze functioneren van het roerwerk vindt plaats door middel van een tankwacht voorzien van een visueel waarneembare alarmfunctie.
2. De chauffeur-monsternemer verifieert voorafgaand aan de monsterneming de tankwacht op het adequaat functioneren van het roerwerk.

3. Wanneer het roerwerk niet aantoonbaar goed heeft gefunctioneerd, zal de melk voorafgaand aan de monsterneming twee minuten worden geroerd.
4. Tankmelk welke de ontvanger van boerderijmelk weigert te ontvangen, hoeft niet te worden bemonsterd.

Artikel 5

1. Het nemen van de tankmelkmonsters en het transport van die monsters naar de plaats van de ontvanger van boerderijmelk waar de tankmelk wordt gelost, wordt verzorgd door de chauffeur van de betreffende rijdende melkontvangst.
2. De chauffeur-monsternemer is ter zake kundig en beschikt hiertoe over een verklaring van het COKZ.
3. De chauffeur-monsternemer draagt kennis van een door of namens de ontvanger van boerderijmelk, in wiens opdracht de tankmelk wordt opgehaald, afgegeven schriftelijke instructie omtrent de uitvoering van zijn taak.
Deze instructie bevat ten minste de in deze verordening vastgelegde bepalingen voor het nemen, transporteren en bewaren van monsters boerderijmelk.
4. Indien de chauffeur-monsternemer in de praktijk de betreffende voorschriften niet met zorg blijkt na te komen, kan het COKZ hem voor verdere monsterneming ongeschikt verklaren.

§ 3 MONSTERFLESSEN

Artikel 6

1. De ontvanger van boerderijmelk gebruikt alleen monsterflessen die door het melkcontrolestation ter beschikking worden gesteld.
2. De ontvanger van boerderijmelk draagt er zorg voor dat elke monsterfles en de sluiting daarvan die gebruikt wordt voor de monsterneming uit de melkkoeltank schoon, droog en inwendig nagenoeg vrij van kweekbare kiemen is. Na spoelen van de monsterfles met 5 ml gesteriliseerde melk mag het kiemgetal van deze melk 10 kiemen per ml niet overschrijden.
3. De ontvanger van boerderijmelk bewaart de lege monsterflessen na ontvangst ordelijk in een speciaal daarvoor bestemde, niet voor onbevoegden toegankelijke, koele, droge en schone ruimte.

§ 4 HANDMATIGE MONSTERNEMING

Artikel 7

Indien de monsters boerderijmelk handmatig worden genomen, worden de bepalingen in de artikelen 8 en 9 in acht genomen.

Artikel 8

1. Het handmatig nemen van de monsters tankmelk geschiedt onmiddellijk voorafgaande aan het moment van aflevering van de tankmelk aan de rijdende melkontvangst.
2. De ontvanger van boerderijmelk gebruikt uitsluitend een monsterlepel van roestvast staal, die naadloos is, een ronde bodem heeft of een bodem met afgeronde hoeken, een steel van voldoende lengte en een voor het onderzoek geschikte inhoud.
3. De monsterlepel is goed gereinigd, en wordt tijdens het vervoer bewaard in een houder met water waaraan een desinfectiemiddel is toegevoegd.
Het bestuur kan bij besluit nadere regels stellen aan het desinfectiemiddel en het gebruik ervan.
Het desinfectiemiddel wordt permanent op de in het besluit voorgeschreven concentratie gehouden en wordt dagelijks verversd.
4. De monsterneming geschiedt voordat de kraan van de melkkoeltank wordt geopend.
5. De monsterlepel wordt alleen aan de handgreep aangevat.
6. De monsterlepel wordt eerst tweemaal met de melk die wordt bemonsterd, omgespoeld en weer leeggegoten, alvorens 65 ± 5 ml. melk in de monsterfles wordt geschepd, die daarna direct

- wordt afgesloten met de bij de monsterfles behorende dop.
7. De monsterlepel wordt vervolgens met water van drinkwaterkwaliteit goed schoongespoeld, en daarna in de in lid 3, bedoelde houder geplaatst.
  8. Tijdens het gebruik wordt de monsterlepel zodanig behandeld, dat hij niet kan worden verontreinigd.

Artikel 9

1. Indien door de grootte van de melkkoeltank niet door middel van een monsterlepel een representatief monster kan worden genomen, wordt het monster genomen door middel van een daarvoor op de melkkoeltank gemonteerde monsternemingskraan.
2. De op de melkkoeltank geplaatste monsternemingskraan moet zodanig zijn gemonteerd dat de monsterneming op een deugdelijke en hygiënische wijze kan plaatsvinden.
3. Voordat monsterneming door middel van monsternemingskraan plaatsvindt, wordt een hoeveelheid van circa 0,5 liter melk via de monsternemingskraan afgetapt ten behoeve van het voorspoelen van de kraan.
4. De monsterfles wordt onder de uitloop van de monsternemingskraan gehouden, waarbij de uitloop van de kraan niet in de monsterfles steekt.

§ 5 AUTOMATISCHE MONSTERNEMINGSAPPARATUUR

Artikel 10

Indien voor het nemen van monsters boerderijmelk gebruik wordt gemaakt van automatische monsternemingsapparatuur worden de bepalingen in de artikelen 11 en 12 in acht genomen.

Artikel 11

1. De door de ontvanger van boerderijmelk te gebruiken automatische monsternemingsapparaten hebben een bedrijfskeuring ondergaan, waarbij een toetsing heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in artikel 12.
2. De in lid 1 bedoelde bedrijfskeuring wordt uitgevoerd door of namens de ontvanger van boerderijmelk. Het keuringsrapport wordt ter beschikking gehouden van de toezichthouder.

Artikel 12

1. Het automatische monsternemingsapparaat, inclusief het innametraject van de rijdende melkontvangst vóór het apparaat, veroorzaakt geen verandering in de bemonsterde melk die de resultaten van het onderzoek beïnvloeden. Het apparaat is zodanig vervaardigd dat het herhaalde reiniging en desinfectie kan weerstaan.
2. Alle oppervlakken van het automatische monsternemingsapparaat die in contact komen met de bemonsterde melk zijn schoon en glad en zijn vrij van krassen, naden, scheuren en deuken. Alle hoeken zijn afgerond.
3. Het automatische monsternemingsapparaat is zodanig vervaardigd dat geen restmelk achterblijft. Hierbij mag de hoeveelheid melk van een leverantie die terechtkomt in de bemonsterde melk van een volgende leverantie maximaal 0,1% zijn.
4. Het automatische monsternemingsapparaat is vóór de luchtafscheider in het innametraject van de rijdende melkontvangst opgesteld.
5. Het automatische monsternemingsapparaat is in- en uitwendig reinigbaar en goed demonteerbaar. In geval van een gesloten systeem is dit goed reinigbaar.
6. Het automatische monsternemingsapparaat is zodanig gesitueerd in de ontvangstcabine van de rijdende melkontvangst dat geen bevuilding van buiten of bevrozing mogelijk is.
7. Op of bij het automatische monsternemingsapparaat is de minimum in te nemen hoeveelheid melk weergegeven. Indien een leverantie kleiner is dan de minimum in te nemen hoeveelheid, wordt het monster handmatig genomen.

§ 6 BEWAARCONDITIES

Artikel 13

1. De ontvanger van boerderijmelk zorgt ervoor dat de monsters boerderijmelk, nadat ze zijn genomen, direct worden gekoeld en uiterlijk binnen één uur een temperatuur hebben bereikt van ten minste 0,0°C en ten hoogste 4,0°C.
2. De monsters boerderijmelk worden bewaard bij een temperatuur van ten minste 0,0°C en ten hoogste 4,0°C, tot het moment waarop zij in onderzoek worden genomen.
Onder 'het in onderzoek nemen' wordt in deze verordening verstaan: het moment van registratie van ontvangst van de monsters boerderijmelk door een melkcontrolestation.
3. Monsters boerderijmelk die bestemd zijn voor het onderzoek op kiemgetal, worden bewaard bij ten minste 0,0°C en ten hoogste 4,0°C en binnen 36 uur na monsterneming op kiemgetal in onderzoek genomen.
4. Monsters boerderijmelk die bestemd zijn voor onderzoek op melkvreemde bacteriegroeiremmende stoffen worden, in afwijking van lid 1 en 2, bewaard bij ten hoogste 8,0°C en moeten binnen 96 uur na monsterneming in onderzoek zijn genomen. Voornoemde temperatuurgrens van 8,0°C mag gedurende een periode van maximaal 24 uur tot ten hoogste 20°C worden overschreden.
5. Monsters boerderijmelk die bestemd zijn voor onderzoeken in het kader van de bepaling van de kwaliteit, anders dan genoemd onder lid 3 en 4, worden, in afwijking van lid 1 en 2:
  - a. bewaard bij ten minste 0,0°C en ten hoogste 8,0°C en binnen 36 uur na monsterneming in onderzoek genomen of;
  - b. bewaard bij ten minste 0,0°C en ten hoogste 4,0°C en binnen 96 uur na monsterneming in onderzoek genomen.
6. Monsters boerderijmelk die bestemd zijn voor de bepaling van de samenstelling worden, in afwijking van lid 1 en 2, bewaard bij ten minste 0,0°C en ten hoogste 8,0°C en binnen 96 uur in onderzoek genomen.
7. De monsters worden zo snel mogelijk nadat zij zijn genomen geplaatst in een speciaal daarvoor bestemde, niet voor onbevoegden toegankelijke, schone en gekoelde ruimte.
8. Indien voor de temperatuurcontrole een adequaat systeem met automatische meting en registratie wordt toegepast, worden de in de leden 1 tot en met 6 bedoelde bepalingen betreffende de bewaartemperaturen geacht te zijn nageleefd, indien het voortschrijdend gemiddelde over elke aaneengesloten periode van twee uur, met ten minste vier metingen en registraties per uur, aan de temperatuurcriteria voldoet.
9. Teneinde de bovengenoemde bewaarcondities van de monsters in acht te nemen, bepalen het melkcontrolestation en de ontvanger van boerderijmelk in onderling overleg de tijdstippen waarop de genomen monsters door het melkcontrolestation worden opgehaald respectievelijk in onderzoek worden genomen, met dien verstande dat de monsters zo spoedig mogelijk na aankomst bij de ontvanger van boerderijmelk naar het melkcontrolestation worden vervoerd.

§ 7 SLOTBEPALINGEN

Artikel 14

De Zuivelverordening 2000, Handmatig nemen, transporteren en bewaren van monsters boerderijmelk wordt ingetrokken.

Artikel 15

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na publicatie in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie.

Artikel 16

Deze verordening wordt aangehaald als Zuivelverordening 2011, Nemen, transporteren en bewaren van monsters boerderijmelk.

Zoetermeer, 26 oktober 2011

G.A. Koopstra
voorzitter

F. Beekman
secretaris

Goedgekeurd door de Toezichtkamer van de Sociaal-Economische Raad bij besluit van 24 november 2011.

TOELICHTING

Algemeen

In de Zuivelverordening 2005, Grondslag uitbetaling boerderijmelk en Zuivelverordening 2010, Grondslag uitbetaling geitenmelk zijn onder meer bepalingen opgenomen voor de uitbetaling door ontvangers van boerderijmelk van door hen van melkveehouders en melkgeitenhouders ontvangen boerderijmelk naar samenstelling (vet- en eiwitgehalte) en kwaliteit. Deze bepalingen hebben tot doel zorg te dragen voor een juiste en objectieve vaststelling van de samenstelling en kwaliteit van de geleverde boerderijmelk. Voor de betrokken melkveehouders en melkgeitenhouders wordt op deze wijze zekerheid gegeven over de door de ontvangers van boerderijmelk gehanteerde werkwijze om de samenstelling en de kwaliteit van de door hen geleverde melk te bepalen.

Voor de vaststelling van de samenstelling en de kwaliteit van boerderijmelk dienen van de te leveren boerderijmelk monsters te worden genomen. In voornoemde verordeningen zijn ter zake algemene bepalingen opgenomen. Ingevolge artikel 6 van beide hierboven genoemde verordeningen dient de ontvanger van boerderijmelk voor het nemen, transporteren en bewaren van boerderijmelk de nader door het bestuur vastgestelde bepalingen in acht te nemen. In bovenstaande verordening zijn deze bepalingen neergelegd.

Zuivelverordening 2011, Nemen, transporteren en bewaren van monsters boerderijmelk vervangt Zuivelverordening 2000, Handmatig nemen, transporteren en bewaren van monsters boerderijmelk. De belangrijkste wijzigingen betreffen het geven van voorschriften voor het nemen van monsters uit boerderijtanks die een zodanige grootte hebben dat handmatige monsterneming niet mogelijk is (silotanks) en het gebruik van automatische monsternemingsapparatuur. Daarnaast is de verplichting van de RMO-chauffeur om de melk voorafgaand aan de monsterneming één minuut te roeren vervallen. Op basis van onderzoek is vastgesteld dat wanneer de melkkoeltank is voorzien van een intermitterend roerwerk, dat telkens met een onderbreking van ten hoogste een half uur de inhoud van de melktank ten minste twee minuten roert, de één minuut roeren voorafgaand aan de monsterneming kan vervallen. Voorwaarde is hierbij dat de juiste werking van het roerwerk is geborgd door middel van een tankwacht met een geschikte alarmfunctie.

Nadere motivering van de noodzaak van de verordening

Voor een objectieve en juiste vaststelling van de samenstelling en de kwaliteit van de door melkveehouders en melkgeitenhouders geleverde melk is het nodig dat de monsterneming op een zorgvuldige wijze plaatsvindt. Een verordening van het Productschap Zuivel is in dit verband het aangewezen middel om deze doelstelling te realiseren.

Afweging ten opzichte van private alternatieven

Het Productschap Zuivel is als publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie ingesteld voor alle ondernemingen in de zuivelsector. Alle ondernemingen dienen zich te houden aan hetgeen in een verordening is geregeld. Het is niet mogelijk door middel van private afspraken tot een zelfde resultaat te komen. Voor het realiseren van de doelstellingen is het vereist dat de verplichtingen algemeen worden nageleefd.

De uitvoerings- en handavingsaspecten van de verordening

De monsterneming voor het samenstelling- en kwaliteitsonderzoek is een verantwoordelijkheid van de ontvangers van boerderijmelk. De kosten van de monsterneming worden gedragen door deze ontvangers.

Het toezicht op de naleving van de verordening vindt plaats door een door het bestuur aangewezen instantie, het Centraal Orgaan Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel te Leusden (COKZ). De kosten van de uitvoering van het toezicht worden gedragen door het productschap. Op grond van artikel 104 van de Wet op de bedrijfsorganisatie worden overtredingen van het bepaalde bij of krachtens de verordening tuchtrechtelijk gehandhaafd.

Administratieve lasten

De administratieve lasten van deze verordening bestaan uit de bedrijfskeuringen van de automatische monsternemingsapparaten die door of namens de ontvangers van boerderijmelk moeten worden uitgevoerd indien zij besluiten van deze vorm van monsterneming gebruik te maken (artikel 11, lid 2). De kosten bedragen naar schatting € 400 tot € 600 per keuring.

*Artikelsgewijze toelichting*Artikel 4

De monsters boerderijmelk dienen de gemiddelde samenstelling van de leverantie te hebben en representatief te zijn voor de kwaliteit van de boerderijmelk waarvan ze zijn genomen. Hiervoor dient de melk in de melkkoeltank te worden geroerd. De verplichting om de melk in de melkkoeltank één minuut te roeren met het automatisch roerwerk voorafgaand aan de monsterneming is komen te vervallen aangezien de melkkoeltanks zijn voorzien van een tankwacht met alarmfunctie die de adequate werking van het intermitterend roerwerk bewaakt en voor de chauffeur-monsternemer visueel duidelijk waarneembaar is. Als de chauffeur-monsternemer constateert dat het roerwerk niet goed heeft gefunctioneerd, dient de melk voorafgaand aan de monsterneming twee minuten te worden geroerd.

Artikelen 7-9

De artikelen 7 tot en met 9 geven voorschriften voor het handmatig nemen van monsters. Het voorschrift om jodofoor als desinfectiemiddel voor de monsterlepel te gebruiken, is komen te vervallen omdat dit middel niet langer leverbaar is. Een onderzoek naar alternatieven is gaande. Artikel 8, lid 3, geeft het bestuur de mogelijkheid om bij besluit nadere regels te geven aan het desinfectiemiddel en het gebruik ervan.

Artikel 9 geeft voorschriften voor het nemen van monsters uit boerderijtanks die een zodanige omvang hebben dat handmatige monsterneming vrijwel onmogelijk is (silotanks). Van belang is daarbij dat hygiënisch wordt gewerkt. Zo dient de monsterkraan te worden voorgespoeld om te voorkomen dat melkresten uit de kraan in de monsterfles komen.

Artikelen 10-12

De artikelen 10 tot en met 12 geven voorschriften voor het gebruik van automatische monsternemingsapparatuur. Voorwaarde voor het gebruik van automatische monsternemingsapparatuur is dat het verkregen monster representatief is voor de melk die bij de melkveehouder uit de boerderijtank wordt ingenomen. De te gebruiken apparatuur moet hiervoor een bedrijfskeuring ondergaan. Deze keuring wordt uitgevoerd door of namens de ontvanger van boerderijmelk en omvat minimaal de nadere uitwerking van de in artikel 12 neergelegde voorschriften. De monsterneming geschiedt op een zodanige wijze dat bevuilding en besmetting van de melk wordt vermeden. In het bijzonder geldt dit voor de onderdelen van het monsternemingsapparaat die in contact komen met de melkmonsters of de monsterfles. De hoeveelheid melk van een leverantie die terecht komt in de monstermelk van een volgende leverantie mag maximaal 0,1 % bedragen.

Artikel 13

Voor de bewaring en koeling van de monsters tijdens het vervoer met de RMO naar de losplaats van de melk wordt gewoonlijk gebruik gemaakt van een koelbox met een water/ijsmengsel. De eis dat aan dit

water/ijsmengsel een desinfectiemiddel moet worden toegevoegd is gelet op de ervaringen in de praktijk komen te vervallen.

Zoetermeer, 26 oktober 2011

G.A. Koopstra
voorzitter

F. Beekman
secretaris